

Soru Cevap **Lübnan'daki Yeni Siyasi Değişimler**

Soru: 21 Ocak 2025 tarihinde El Arabi El Cedid sitesi tarafından aktarılan bir haberde, “... Hükümeti kurmakla görevlendirilen Nevaf Selam'ın Cumhurbaşkanı Jozef Avn ile görüştüğünden sonra elinde siyah bir dosyayla Baabda Sarayı'ndan ayrıldığı, Cumhurbaşkanına herhangi bir isim taslağı veya bakanlar kurulu listesi sunup sunmadığına dair hiçbir açıklama yapılmadığı bildirildi.” “Bilindiği üzere, siyasi çekişmeler nedeniyle Lübnan'da iki yılı aşkın süren cumhurbaşkanlığı boşluğu ve siyasi krizin ardından 9 Ocak 2025 tarihinde Mecliste yapılan oturumun ikinci turunda Avn, Lübnan'ın Cumhurbaşkanı seçildi. Seçildikten dört gün sonra Avn, Nevaf Selam'ı yeni bir Lübnan hükümeti kurmakla görevlendirdi...” (20.01.2025 El Cezire) Peki Lübnan'da tam iki yıl süren cumhurbaşkanlığı boşluğunun ardından 9 Ocak 2025'te mecliste düzenlenen oturumda Genelkurmay Başkanı Jozeph Avn'ın cumhurbaşkanı olarak seçilmesi ve hemen ardından 13 Ocak 2025'te Nevaf Selam'ın başbakanlık görevine getirilmesiyle yaşanan bu hızlı gelişmeler ne anlama geliyor? Bütün bunlar nasıl bu kadar hızlı gerçekleşti? Bu hızlı gelişme, Lübnan'ın iç ve dış görünümünü değiştirmek için uzun süredir planlanan bir sürecin sonucu mu, yoksa bölgede olduğu gibi sıkça karşılaşılan sıradan bir değişim mi?

Cevap: Yukarıdaki soruların cevaplarını netleştirmek için aşağıdaki hususlara bir göz atmamız gerekiyor:

Birincisi: Bölgedeki ve dünyadaki büyük siyasi gelişmeler, Lübnan'da yaşanan bu hızlı dönüşümün temel sebebidir. Dolayısıyla Avn'ın cumhurbaşkanı seçilmesi ve Nevaf Selam'ın hükümeti kurmakla görevlendirilmesi de bölgedeki ve dünyadaki bu siyasi gelişmeler ile bağlantılıdır. Bu durumu daha derinlemesine açıklamak gerekirse:

1- Yahudi varlığının, İran partisinin önde gelen liderlerine suikast düzenlemesinin hemen ardından ve ateşkes sağlanmadan önce Lübnan'da cumhurbaşkanlığı seçimleri yapılması ve cumhurbaşkanlığı boşluğunun doldurulması yönünde çağrılar yükselmeye başladı. Bu çağrıların bayraktarlığını, Gazze savaşına destek verilmesine açıkça karşı çıkan Samir Caca grubu gibi İran partisi karşıtı gruplar yaptılar. Savaşın getirdiği durumu da fırsat bilen bu gruplar, ABD'li elçi Hochstein'in ateşkese odaklanan Lübnan ziyaretleriyle aynı dönemde ülkeyi dolaşan Avrupa elçileriyle yapılan istişareler sonucunda böylesi bir çağrıda bulundular. Fakat Lübnan'daki muhalefet partilerinin bu çağrılarını, İran Partisinin pek hoşuna gitmemiştir.

2- Son iki yıl içinde gerçekleştirilen 12 başarısız cumhurbaşkanlığı seçimi oturumunun ardından Lübnan'daki farklı siyasi güçler, cumhurbaşkanlığı koltuğunu doldurmak ve yeni cumhurbaşkanı seçmek üzere Genelkurmay başkanı Joseph Avn'ın şahsiyeti üzerinde sürpriz bir şekilde anlaşmaya vardılar. İran partisi ise, adayının Süleyman Franjieh olduğunu duyurmuştu. (7.1.2025 El Alam Kanalı) Franjieh, İran ekseni ve devrik Beşşar Esed rejimi yanlısı bir isimdi. Ancak daha sonra Süleyman Franjieh, uzlaşma sağlanabilmesi adına adaylıktan çekildiğini açıkladı.

3- İran ekseni yanlıları (İran partisi ve Emel Hareketi), ilk tur oylamada Joseph Avn'a oy vermediler ve bu nedenle gerekli üçte iki çoğunluk (86 oy) sağlanamadığı için oylama başarısızlıkla sonuçlandı. Ancak bu parlamenter blokla yapılan görüşmelerin ardından bu blokun ikinci turda Joseph Avn'a oy vermesi sonucu Avn 99 oy aldı. Böylece ikinci turda Joseph Avn'a verilen oylar, İran partisi ve Emel Hareketi'nin oyları olmadan onun cumhurbaşkanı seçilemeyeceğini göstermek içindi. Her ne kadar bu, İran yanlısı grupların etkisinin hala var olduğu ve oylamada etkili oldukları anlamına gelse de engelleme güçleri olduğu halde bundan vazgeçmeleri, geri adım atıldığı anlamına geliyor.

4- 13 Ocak 2025 tarihinde siyasi uzlaşının adayı olarak lanse edilen Nevaf Selam, yeni Lübnan başbakanı olarak atandı. Nevaf Selam, ne İran Partisi ve müttefiklerinin adayı Necib Mikati ne de İran partisi karşıtı Samir Caca grubunun adayı Fuad Mahzumi değildi. Yine de Lübnan Başbakanı olarak atandı.

5- Nevaf Selam, Lübnan'da İran partisi ve müttefiki güçleri tarafından kabul görmeyen bir isimdi. 2019 yılında İran partisi, Sad Hariri'nin istifasının ardından "ABD'nin adayı" olarak nitelendirdiği Nevaf Selam'ın adaylığını veto etmiş, bunun üzerine Hassan Diab başbakan olarak atanmıştı. Aynı yıl İran partisi, 4 Ağustos 2019 tarihinde Beyrut Limanı'nda meydana gelen patlamanın ardından Nevaf Selam'ın adaylığını bir kez daha veto etmişti.

6- Bu seçimin, İran partisi ve Emel Hareketi'ni öfkelenendirdiği anlaşılıyor: "13 Ocak 2025'te El-Cezire muhabiri, meclisteki Hizbullah bloğunun başbakanlık için herhangi bir aday göstermediğini bildirdi. "Hizbullah" bloku milletvekillerinin, başbakanlık için bir isim belirlemek üzere Cumhurbaşkanıyla bir araya gelmelerinin ardından, partinin milletvekillerinden Muhammed Hasan Raad, yaptığı açıklamada, bazı güçlerin, grubu diskalifiye etmeye ve etkisiz hale getirmeye çalıştığını belirterek bu durumdan duyduğu üzüntüyü dile getirdi. Muhammed Hasan Raad, gazetecilere yaptığı açıklamada, "Cumhurbaşkanı ile yaptığımız görüşmede olumlu bir adım atmamıza rağmen beklediğimiz işbirliğini göremedik." dedi. Ancak bununla birlikte ülkenin çıkarları için sağduyulu ve soğukkanlı bir tutum sergileyeceklerini belirtti. Hizbullah'a yakın bir kaynak, Hizbullah ve Meclis Başkanı Nebih Berri liderliğindeki müttefiki Emel Hareketi'nin, Mikati'nin yeniden başbakan olarak görevlendirilmesini desteklediğini ifade etti. Mikati'nin yeniden aday gösterilmesinin, Suudi temsilci Yezid bin Muhammed bin Fahd El Farhan ile varılan ve geçtiğimiz perşembe günü Hizbullah ve Emel Hareketi'nin Avn'ı cumhurbaşkanı olarak seçmesine yol açan anlaşmanın bir parçası olduğunu açıkladı." Aynı doğrultuda BBC de, 13 Ocak 2025 tarihinde meclisteki İran partisi bloğu liderinden, Avn'ın yeniden aday gösterilmesinin, Suudi Arabistan'ın Lübnan özel temsilciyle varılan ve Hizbullah ile Emel Hareketi'nin Avn'ı Cumhurbaşkanı seçmesine yol açan anlaşmanın bir parçası olduğunu dediğini aktardı."

İkincisi: İşte Lübnan'da işler bu şekilde ilerdi. Meclis hem yeni bir cumhurbaşkanı seçti hem de yeni bir başbakan atadı. Dikkatlice incelediğinde şunlar görülür:

1- Amerika'nın Lübnan'daki yeni siyasi gelişmelerden son derece memnun olduğunu, hatta daha doğru bir ifadeyle bu gelişmelerin arkasındaki temel gücün ABD olduğunu görürüz. Biden yaptığı açıklamada, "Lübnan Cumhurbaşkanı olarak seçilmesinden dolayı kendisini kutluyorum. Lübnan ve İsrail çatışmalarını durdurulmasını tam olarak uygularken, yüz binlerce insan evlerine dönerken ve Lübnan toparlanıp yeniden inşa edilirken Cumhurbaşkanı Avn kritik bir liderlik sergileyecektir. Cumhurbaşkanı Avn'a güvenim tamdır. Kendisinin bu dönem için doğru lider olduğuna yürekten inanıyorum" dedi. (09.01.2025 CNN Arapça) Amerikan ajanı Suudi Arabistan Veliaht Prensi Muhammed bin Selman da Avn'ı tebrik eden isimler arasında yer aldı. (09.01.2025 El Hurra)

2- Dolayısıyla, Lübnan'daki yeni siyasi gelişmelerin, uluslararası çatışmayla hiçbir ilgisi yok. Mişel Avn'ın cumhurbaşkanlığı döneminde Lübnan Amerika'nın güdümü altındaydı ve Mişel Avn İran eksenine yakın bir figür olarak biliniyordu. Şimdiki Cumhurbaşkanı Joseph Avn da 2017 yılında Amerikan ajanı Mişel Avn tarafından genelkurmay başkanı olarak atanmıştı. Yani şu an ki Cumhurbaşkanı Joseph Avn da aslında Amerikan ajanları listesinde yer alan figürlerden biridir. Amerika, 2022 yılında Cumhurbaşkanlığı koltuğu boşalmadan önce de boşaldıktan sonra da Lübnan ordusuna askeri yardımlar göndermeye devam etmiştir. Bu da Amerika'nın genelkurmay başkanı Joseph Avn ile çok yakın bir ilişki içerisinde olduğu anlamına geliyor. Hayatını Fransız ve Amerikan üniversitelerinde ve uluslararası kuruluşlarda öğretim üyeliği ve öğretmenlik yaparak geçiren ve son olarak Uluslararası Adalet Divanı Başkanlığı görevinde bulunan Nevaf Selam da bu çerçevenin dışında değerlendirilemez.

3- Buna göre Amerika, bugün Lübnan'da oyunun kurallarını değiştiriyor. Daha önce İran, İran eksenini ve Lübnan'daki İran yanlısı güçlere bel bağlayarak işlerini halleden ve etkisini sürdüren Amerika, bugün bu güçleri bir kenara bırakıp, yeni figürler ön plana çıkararak aynı etkisini sürdürme peşindedir. Amerika, Lübnan'ı hep güdümü altında tutmuştur, yüz ve şekil değişiklikleriyle hala da güdümü altında tutmaya devam etmektedir.

4- Avrupa uydusu güçler ise, Amerikan gücüne kıyasla kendi güçlerinin çok daha zayıf olduğunu biliyorlar. Fransa, 2023 yılında ABD ve Suudi Arabistan'ın erkenden cumhurbaşkanlığı adaylığı için Joseph Avn'ın ismini gündeme getirdiğinde, Beşli Komite aracılığıyla Avn'ın ismini veto etmişti. (22.09.2023 el-Arab el-Cedid) Ama sonunda kabul etmek zorunda kaldı. Öte yandan, Avrupalılar, kendilerine bağlı bir cumhurbaşkanı seçtirebilecek bir etkiye sahip değillerdir. Lübnan Parlamentosu'ndaki en büyük Hristiyan blokuna sahip Semir Caca, adaylığına İran Partisi'nin şiddetli muhalefet etmesi nedeniyle cumhurbaşkanlığı için aday olma arzusunu açıkça dile getirmekten bile çekindi. İran Partisi, yaptığı açıklamada, "Semir Caca dışında hiçbir ismi veto etmeyeceğiz; çünkü onun projesi Lübnan için yıkıcı" ifadelerini kullandı. (06.01.2025 Şarku'l Avsat) Yine muhalefet partilerinin başbakanlık adaylığı için gündeme getirdikleri Fuad Mahzumî'nin ismi de veto yedi. (13.01.2025 Russia Today) Dolayısıyla Avrupa yanlısı güçler, Lübnan'daki üç başkanlık koltuğundan hiçbirini tekellerine alacak güçte değildir, bu makamlar, Amerikan yanlısı güçlerin tekelinde ve elinde kalmaya devam edecektir.

5- Avrupalılar, Lübnan'daki yeni siyasi gelişmeleri kabullenmiş görünüyorlar. "Fransa Cumhurbaşkanı Emmanuel Macron, sosyal medya platformu "X" hesabından yaptığı bir paylaşımında, "Bu kritik seçim dolayısıyla Cumhurbaşkanı Joseph Avn'ı tebrik ediyoruz. Bu seçimler, reformlara, Lübnan'da egemenlik ve refahın yeniden tesis edilmesine kapı aralayabilir" diye yazdı. (10.01.2025 El Hurra) Fransa Cumhurbaşkanı'nın bu sözleri, Avrupalı güçlerin İran'ın Lübnan üzerindeki etkisinin azalmasından duyduğu memnuniyeti açıkça yansıtmaktadır. Diğer bir deyişle Avrupalı güçler, arzularının tümünü gerçekleştirmek yerine, Lübnan'ın İran'dan uzak bir rotaya sokulması gibi hedeflerinin bir kısmının yerine gelmesini yeterli görmekte, cumhurbaşkanlığı makamının boşalmasından ardından Lübnan'ın meselelerini tartışmak için kurulan beşli komitedeki varlığıyla yetinmektedir. Fransa, bu beşli komitede Amerika, Mısır ve Suudi Arabistan ile aynı masada yer almakta, Katar ise bu komitede İngiliz çıkarlarının temsilciliğini üstlenmektedir.

Başka bir ifadeyle bugün Lübnan'da yüzleri değiştiren, şekilleri yeniden biçimlendiren yegâne egemen uluslararası aktör Amerika'dır. Avrupalılar ise, sadece İran'ın Lübnan üzerindeki gölgesinin kalkmasıyla yetinmektedir.

Üçüncüsü: Lübnan'ın hem iç hem de dış imajındaki değişim ise, aşağıdaki hususlardan net bir şekilde anlaşılmaktadır:

1- Lübnan'da, iç politikada İran partisinin silahlarına getirilen kısıtlamaların daha da sıklaştırılması kuvvetle muhtemeldir. Geçmişte Lübnan'da cumhurbaşkanlığının beyanat ve açıklamalarında sıkça rastlanan "direniş" söylemi, artık yeni cumhurbaşkanının açıklamaları ve resmi beyanatlarında yer almamaktadır:

A- Lübnan'daki iç savaş sonrası alışıldık geleneksel konuşmaların aksine Avn'ın açıklamaları belirgin mesajlar içeriyordu. En çarpıcı mesaj da Lübnan'ın egemenliğini güçlendirmenin temel bir ilkesi olarak "devletin silah taşıma hakkını tekeline alması" gerekliliğine vurgu yapmasıydı. (10.01.2025 El Hurra) "Avn konuşmasında, Lübnan devleti - tekrar ediyorum, Lübnan devleti - İsrail işgalinden kurtulacaktır" dedi. (10.01.2025 CNN Arapça)

B- “Nevaf Selam, bakanlıkların geleneksel partilere paylaştırılacağı ve Hizbullah ile Emel Hareketi’nin taleplerinin önceliklendirileceği ve özellikle Maliye Bakanlığı’nın bu iki gruba tahsis edileceği yönündeki medya sızıntılarına dikkat çekti... Selam, “Hiçbir ekibe bir bakanlık taahhüdünde bulunmadım. Maliye Bakanlığı da diğer bakanlıklar gibi herhangi bir grubun tekelinde değildir,” dedi ve 24 üyeden oluşan bir hükümete sıcak baktığını belirtti...” (21.01.2025 El Arabi El Cedid)

2- Dış politikaya gelince, olup bitenler dikkatlice incelendiğinde, şu hususlar görülür:

A- Alışılmışın aksine İran’ın, bu kez cumhurbaşkanı ve başbakan seçiminde hiçbir rol oynamadığı görülüyor, her ne kadar bu rolün özü, Lübnan’daki partisinin duruşları arkasında saklı olsa da. Çünkü İran partisi ve müttefikleri, bu gelişmeleri engelleme gücüne sahip olmalarına rağmen böyle bir girişimde bulunmamışlardır. Dolayısıyla “darbe” olarak nitelendirilen Amerikan değişikliklerinin, İran’ın örtülü onayıyla gerçekleştiği söylenebilir. İran’ın Arap dünyasındaki etkisi gerçekten azalıyor. Amerika, Suriye’deki siyasi çözümü Türkiye’ye havale etti. İran’ı Suriye’den uzaklaştırdığı gibi, Rusya’yı da Suriye denkleminde tamamen saf dışı bıraktı. Bu, Amerika’nın bölgedeki yeni politikasıdır. Lübnan’da da uygulanan bu politika, sadece Biden yönetiminin politikası değildir, sonraki yönetim de aynı vizyona sahip olacak ve bu politikayı Suriye ve Lübnan’da daha da derinleştirecek ve Irak’a taşıyacaktır. Amerika’nın bu politikası, Yahudi varlığının arzularıyla da tamamen örtüşüyor. Hatta Biden yönetiminin Yahudi varlığına Lübnan’daki ateşkesi kabul ettirmek için ona verdiği vaatler biri de bu politika olabilir.

B- Görünen o ki, yeni Lübnan Cumhurbaşkanı, Amerika’nın kendisini bu dönemde, Lübnan’ın yüzünde büyük değişiklikler yapmak amacıyla göreve getirdiğinin farkında. “Cumhurbaşkanı Avn, yemin töreninin başında yaptığı konuşmada, “Saygıdeğer milletvekilleri, beni Lübnan Cumhurbaşkanı seçerek bana büyük bir onur bahsettiniz. Cumhurbaşkanlığı, taşıdığım en büyük nişane ve üstlendiğim en ağır sorumluluktur. Büyük Lübnan Devleti’nin kuruluşunun yüzüncü yılının ardından, bu büyük tarihi dönemin ilk cumhurbaşkanı olma onuruna eriştim. Ortadoğu’da ittifakların çatırdadığı, rejimlerin yıkıldığı ve sınırların değişme ihtimalinin olduğu bir zamanda cumhurbaşkanı oldum.” ifadelerini kullandı. (11.01.2025 independentarabia) Aynı kaynağa göre, Avn, ilk yurtdışı ziyaretini Suudi Arabistan’a yapmayı planlıyor. “Lübnan Cumhurbaşkanı Joseph Avn, bugün yaptığı açıklamada, Suudi Veliaht Prensi Muhammed bin Selman ile gerçekleştirdiği telefon görüşmesinde aldığı davet üzerine, ilk yurtdışı ziyaretini Suudi Arabistan’a gerçekleştireceğini ifade etti.”

C- Tüm bunlardan, Amerika’nın geçmişte İran’a tevdi ettiği Lübnan meselelerini bu kez Suudi Arabistan’a havale ettiği net bir şekilde anlaşılıyor. Bu yüzden, Suudi Arabistan, Lübnan meselelerinde daha belirgin bir rol üstlenecek, özellikle de Trump yönetiminin İran’a yeni ticari ve mali baskılar uygulaması beklendiğinden, yeniden inşa sürecinde kayda değer bir rol oynayacaktır. Dolayısıyla Suudi Arabistan, Lübnan’da İran’ın yerine geçerek hem siyasi hem de mali anlamda yeniden yapılanmayı destekleyecek; devletin güçlenmesine ve ordunun kapasitesinin artırılmasına katkı sunacak ve İran’ın partisinin silahsızlandırılmasını kolaylaştıracaktır. Bu durum, özellikle de ABD’nin yeni başkanı Trump’ın Suudi Arabistan’ın Yahudi varlığıyla normalleşmesini hızlandırmak istediği göz önünde bulundurulduğunda, Lübnan’ı Yahudi varlığıyla (İsrail) normalleşmeye itebilir.

Dördüncüsü: Allah’ın vaadi gelene kadar Lübnan ve çevresindeki bu korkunç durumun devam etmesi muhtemeldir. Allah’ın vaadi geldiğinde, Hilafet Devleti yeniden kurulacak, Lübnan ve çevresindeki tüm siyasi güçler tarihe karışacak, Suriye’deki Esed rejiminin tarihten silinip gittiği gibi Yahudi varlığı da bu güçlerle birlikte tarihten silinip gidecektir. Şam toprakları da geçmişte olduğu gibi yeniden İslam ümmetinin atan kalbi haline gelecektir. Biz, şu an yaşadığımız ceberut saltanattan sonra Hilafetin yeniden kurulacağından eminiz... Ahmed’in Hüzeyfe’den rivayet ettiği göre, Rasûlullah Peygamber *Sallallahu Aleyhi ve Sellem* şöyle buyurdu:

“Daha sonra ceberut bir saltanat olacaktır. O da Allah’ın dilediği kadar devam edecektir. Ardından Allah dilediği zaman onu ortadan kaldıracaktır. Sonra, Nübüvvet metodu üzere Hilafet olacaktır. Sonra sustu.” Hilafet, nerede kurulursa kurulsun, Şam’a ulaşacak ve orada yerleşecektir. Taberani’nin Seleme b. Nufeyl’den rivayet ettiğine göre, Rasûlullah Sallallahu Aleyhi ve Sellem şöyle buyurdu:

عَفْرُ دَارِ الْإِسْلَامِ الشَّامُ *“İslam yurdunun kalbi Şam’dır”* Hilafet, Yahudilerle savaşıacak, Mübarek Topraktaki işgalci varlıklarını ortadan kaldıracak ve tüm Filistin’i Dar’ul İslam’a geri döndürecek... Hiç şüphesiz yarın, bekleyeni için çok yakındır.

Allah’ın gökten melekler indirip Hilafeti kurması, biz oturup dururken onların düşmanlarımız ile savaşması Allah’ın sünneti değildir. Aksine Allah, meleklerini, yardım ve Rablerine iman eden kişilere zaferini müjdelemek için indirecektir. Allah, Müslüman askerlerin hidayet ve savaştaki sabırlarını artıracaktır. Müslüman askerler, imamları ile korunacaklar ve arkasında düşmanlarına karşı kahramanca savaşacaklardır... Böylelikle de bizler, Allah’ın müjdesini hak eden kullarından olacağız.

نَصْرٌ مِّنَ اللَّهِ وَفَتْحٌ قَرِيبٌ وَبَشِيرٌ الْمُؤْمِنِينَ *“Hoşunuza gidecek bir şey daha var: Allah’ın yardımı ve yakın bir fetih! Haydi müminleri müjdele.”* [Saff 13]

H.23 Recep 1446
M.23 Ocak 2025